

DOI: <https://doi.org/10.32782/city-development.2026.1-13>

УДК 332.14-044.922:338.246.8:341.232

ТРАНСФОРМАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ІННОВАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ В ПАРАДИГМІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО КУРСУ

Манн Руслан Володимирович

доктор економічних наук,
завідувач кафедри економіки та управління
Черкаський державний технологічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3936-2677>

Баранов Гліб Олексійович

аспірант кафедри економіки та управління
Черкаський державний технологічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6407-9799>

Анотація. У статті досліджено теоретико-методологічні засади та прикладні аспекти трансформації регіональної економіки України в умовах повоєнного відновлення крізь призму реалізації положень Європейського зеленого курсу. Актуальність теми зумовлена необхідністю не лише фізичної відбудови зруйнованих територій, а й структурної модернізації регіональних господарських систем на інноваційних, кліматично нейтральних та ресурсоефективних засадах. Метою статті є обґрунтування інноваційного механізму повоєнної реконструкції регіональної економіки з урахуванням євроінтеграційних пріоритетів, зеленого енергетичного переходу та принципів сталого розвитку. Методологічну основу дослідження становлять системний, просторово-структурний, інституційний та порівняльний підходи, що дозволили узагальнити європейський досвід зеленої трансформації та адаптувати його до умов України. Проаналізовано стратегічні документи ЄС, міжнародних фінансових організацій і наукові підходи до фінансування, інституційного забезпечення та технологічної модернізації відбудови. Обґрунтовано ключові напрями трансформації регіональної економіки, зокрема розвиток відновлюваної енергетики, декарбонізацію промисловості, впровадження смарт-спеціалізації, формування регіональних інноваційних систем і кластерів зеленої економіки. Визначено роль міжнародних партнерів у формуванні фінансово-інвестиційної архітектури відбудови. Наукова новизна полягає у формуванні комплексного інноваційного механізму повоєнного відновлення регіонів у парадигмі Європейського зеленого курсу. Практичне значення результатів полягає у можливості їх використання при розробленні стратегій регіонального розвитку, програм відбудови та політик зеленої трансформації України.

Ключові слова: регіональна економіка, повоєнне відновлення, Європейський зелений курс, інноваційний механізм, зелена трансформація, декарбонізація, смарт-спеціалізація.

Актуальність проблеми. Повномасштабна війна, розв'язана проти України, спричинила безпрецедентні соціально-економічні втрати, що мають системний і просторово диференційований характер. Руйнування виробничих потужностей, енергетичної інфраструктури, транспортно-логістичних мереж, житлового фонду та об'єктів соціальної сфери зумовили глибоку деформацію регіональних господарських комплексів, порушення міжрегіональних економічних зв'язків і втрату інвестиційного потенціалу територій. Значна частина промислових регіонів зазнала критичних руйнувань, що актуалізує потребу не лише у відновленні довоєнних

обсягів виробництва, а й у якісній структурній перебудові економіки.

У цих умовах повоєнна реконструкція має розглядатися як комплексний трансформаційний процес, що поєднує фізичну відбудову з модернізацією технологічної бази, інституційною перебудовою управління розвитком територій і переходом до нової моделі економічного зростання. Традиційні індустріальні підходи до відновлення, орієнтовані на відтворення застарілої енергоємної структури виробництва, не відповідають сучасним викликам кліматичної політики, енергетичної безпеки та євроінтеграції України. Стратегічним орієнтиром транс-

© Манн Р. В., Баранов Г. О., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

формації виступає Європейський зелений курс, який визначає довгострокову рамку кліматично нейтрального розвитку, декарбонізації промисловості, масштабування відновлюваної енергетики, підвищення енергоефективності та впровадження принципів циркулярної економіки. Інтеграція України до європейського економічного та енергетичного простору обумовлює необхідність синхронізації політик регіонального розвитку з цілями Green Deal, що трансформує підходи до планування відбудови. Особливо ваги набуває регіональний вимір відновлення, оскільки саме на мезорівні відбувається концентрація виробничого, інноваційного та людського потенціалу. Регіони відрізняються за рівнем руйнувань, галузевою спеціалізацією, інфраструктурною забезпеченістю та інвестиційною привабливістю, що потребує диференційованих інструментів політики відбудови. У цьому контексті зростає роль смарт-спеціалізації, кластеризації, регіональних інноваційних систем і публічно-приватного партнерства як механізмів структурної модернізації територій. Водночас повоєнна реконструкція потребує формування нової фінансово-інвестиційної архітектури, що поєднуватиме ресурси держави, міжнародних фінансових організацій, приватного капіталу та донорських фондів. Ефективність використання цих ресурсів безпосередньо залежить від інституційної спроможності регіонів, прозорості управління та наявності інноваційних проєктів зеленої трансформації.

Таким чином, актуалізується науково-прикладна проблема обґрунтування інноваційного механізму трансформації регіональної економіки України в умовах повоєнного відновлення, який би поєднував інструменти структурної модернізації, зеленого енергетичного переходу, цифровізації та європейської інтеграції. Її розв'язання є ключовою передумовою забезпечення довгострокової конкурентоспроможності регіонів, енергетичної стійкості держави та досягнення цілей сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблематика повоєнної відбудови України, трансформації регіональної економіки та впровадження засад Європейського зеленого курсу набула значного поширення у сучасному науковому дискурсі. Вона розглядається крізь призму міждисциплінарних досліджень, що поєднують економіку, регіоналістику, екологічну політику, енергетичну безпеку та інноваційний розвиток.

Передусім варто відзначити праці, присвячені концептуальним засадам повоєнного відновлення України в європейському інституційному вимірі. Зокрема, у дослідженні О. Рудік розкрито підходи ЄС до післявоєнної трансформації держав-кандидатів, окреслено прин-

ципи багаторівневого врядування, інституційної модернізації та інтеграції політик сталого розвитку у процес відбудови [1]. У контексті просторових трансформацій економіки важливими є напрацювання С. Шульц, О. Луцків, І. Зеленського, які аналізують європейський досвід структурної перебудови регіональних економічних систем і можливості його адаптації в Україні [2]. Комплексне бачення просторового розвитку подано в електронній монографії за редакцією В. Кравціва та І. Сторонянської, де досліджено сучасні тренди регіональної конвергенції, смарт-спеціалізації та інтеграції до європейського економічного простору [3].

Окремий блок становлять дослідження енергетичної трансформації та зеленої модернізації. Р. Зварич і О. Масна обґрунтовують роль «зеленої» енергетики як базису повоєнної реконструкції, акцентуючи на декарбонізації, енергоефективності та розвитку ВДЕ [4]. Додатково Р. Зварич і Б. Харковський розглядають Європейський зелений курс як стратегічну платформу екологічної перебудови енергетичного ринку ЄС, що формує регуляторні та інвестиційні орієнтири для України [11]. Концептуальні засади розвитку зеленої економіки на регіональному рівні за умов глобальних трансформацій досліджує Л. Горбач, підкреслюючи значення екологізації виробництва, циркулярної економіки та кліматичної адаптації територій [12]. Вагомий внесок у дослідження енергетичного переходу здійснюють міжнародні аналітичні центри. С. Tagliapietra аналізує взаємозв'язок Європейського зеленого курсу з трансформацією енергетичного сектору України, визначаючи перспективи інтеграції до енергоринку ЄС і розвитку відновлюваної генерації [13]. Аналітичні матеріали Міжнародного енергетичного агентства характеризують структуру енергобалансу України, потенціал чистої енергетики та напрями декарбонізації [14]. У регіональному контексті OECD розглядає траєкторії зеленого переходу країн Східної Європи, включаючи інституційні та фінансові механізми екологічної модернізації [15].

Інноваційно-економічний вимір зеленої трансформації розкрито у працях провідних теоретиків індустріальної політики. D. Rodrik обґрунтовує роль держави у стимулюванні «зеленого» зростання через інструменти промислової політики, технологічної підтримки та стратегічного протекціонізму [16]. М. Mazzucato розвиває концепцію місійно-орієнтованих інновацій, у межах якої зелена трансформація розглядається як результат координації держави, бізнесу та науки [17]. Значний масив досліджень присвячено безпосередньо механізмам повоєнної відбудови України. Зокрема, у звіті Світо-

вого банку "Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment" здійснено комплексну оцінку руйнувань, фінансових потреб і пріоритетів відновлення інфраструктури та регіональних економік [18]. ЄБРР аналізує фінансові та інноваційні інструменти відбудови, включаючи державно-приватне партнерство, гарантійні механізми та інвестиційні фонди [19]. Європейська Комісія у "Ukraine Recovery and Reconstruction Plan" визначає стратегічні напрями реконструкції – зелену модернізацію, цифровізацію, регіональну згуртованість і гармонізацію з політиками ЄС [20].

Вагомими є також аналітичні напрацювання міжнародних експертних центрів. Наприклад, D. Saha обґрунтовує політичні пріоритети післявоєнної відбудови, наголошуючи на необхідності поєднання інвестицій у інфраструктуру з інституційними реформами [9]. Колективна праця під егідою CEPР (Т. Becker та ін.) пропонує комплексний «план відбудови», що охоплює макрофінансову стабілізацію, розвиток ринків капіталу, інновації та інтеграцію до ЄС [10]. Емпіричні та галузеві дослідження доповнюють зазначені підходи. Зокрема, роботи D. Audretsch аналізують економічні втрати та вплив війни на підприємництво [5]. Дослідження W. Strielkowski та інших науковців присвячене перспективам розвитку водневої економіки України як складової низьковуглецевого переходу [6–8].

Таким чином, аналіз наукових джерел свідчить, що сучасні дослідження охоплюють широкий спектр проблем: від інституційних і фінансових механізмів повоєнної відбудови до регіональної смарт-спеціалізації, енергетичного переходу та інноваційної політики. Водночас недостатньо комплексно розкрито питання інтеграції інноваційних механізмів регіонального розвитку України у парадигму Європейського зеленого курсу, що зумовлює необхідність подальших наукових розвідок у цьому напрямі.

Мета статті: комплексне теоретико-методологічне обґрунтування інноваційного механізму трансформації регіональної економіки України в умовах повоєнного відновлення з урахуванням стратегічних орієнтирів Європейського зеленого курсу та євроінтеграційних пріоритетів держави. Досягнення поставленої мети передбачає дослідження взаємозв'язку між процесами післявоєнної реконструкції, структурної модернізації регіональних господарських систем і впровадженні моделей кліматично нейтрального розвитку, що формуються у межах сучасної економічної політики Європейського Союзу. У межах реалізації визначеної мети в статті здійснено комплекс взаємопов'язаних наукових досліджень. Зокрема, проаналізовано теоретичні підходи до повоєнної відбудови економіки

та визначено її регіональний вимір, що дало змогу окреслити специфіку трансформаційних процесів на рівні територіальних господарських систем. На основі порівняльного аналізу узагальнено європейський досвід структурної трансформації територій у контексті зеленої та цифрової модернізації, а також обґрунтовано роль Європейського зеленого курсу як стратегічної рамки відновлення і довгострокового розвитку регіонів України.

Результати дослідження. Повоєнна реконструкція регіональної економіки України має розглядатися не як процес механічного відтворення зруйнованих виробничих і соціальних систем, а як комплексна трансформація моделі просторового розвитку держави. Масштаби руйнувань, структурні диспропорції довоєнної економіки, енергетична вразливість та ресурсна неефективність актуалізують необхідність переходу до нової парадигми відновлення, що базується на інноваційності, кліматичній стійкості та інтеграції до європейського економічного простору.

Концептуально повоєнна трансформація повинна спиратися на поєднання взаємопов'язаних системних складових, зокрема: структурної модернізації регіонів; євроінтеграційних інституційних реформ; енергетичної політики ЄС; інноваційно-технологічного розвитку.

Ключовим концептуальним орієнтиром виступає Європейський зелений курс, який формує довгострокову рамку кліматично нейтрального розвитку. Його імплементація в процес відбудови передбачає декарбонізацію промисловості, розвиток відновлюваної енергетики, впровадження водневих технологій, підвищення енергоефективності інфраструктури та формування циркулярних виробничих ланцюгів. Аналітичні оцінки міжнародних енергетичних інституцій свідчать, що Україна має значний потенціал розвитку сонячної, вітрової та водневої енергетики, що може стати драйвером регіонального економічного зростання. Важливим компонентом є інноваційний розвиток як системоутворююча основа повоєнної трансформації. Йдеться про формування регіональних інноваційних екосистем, розвиток кластерів зеленої економіки, стимулювання досліджень і розробок, цифровізацію виробництва та інфраструктури. Теоретичні підходи до реалізації інноваційної політики зеленого зростання обґрунтовують необхідність активної ролі держави у стимулюванні технологічних змін і формуванні нових ринків.

За оцінками міжнародних фінансових організацій і донорських інституцій, повоєнна відбудова України повинна базуватися на принципах не лише відновлення зруйнованих активів, а їх технологічне оновлення, підвищення ресурсної ефективності та зниження вуглецевої інтенсив-

ності економіки. Зокрема, у межах оцінки збитків і потреб відбудови акцентується на необхідності інвестування у зелену енергетику, стійку інфраструктуру та цифрові рішення. Фінансово-інституційне забезпечення трансформації передбачає консолідацію ресурсів держави, Європейського Союзу, міжнародних фінансових організацій і приватного сектору. Інструментами реалізації виступають фонди відбудови, інвестиційні гарантії, публічно-приватне партнерство та програми підтримки інноваційного підприємництва [19]. У ширшому регіональному контексті зелену трансформацію розглядають як ключову траєкторію розвитку країн Східної Європи, що поєднує кліматичну політику з індустріальною модернізацією [15]. Емпіричні дослідження підтверджують, що війна спричинила суттєві втрати підприємницького потенціалу, інвестицій і виробничих ланцюгів, що посилює потребу інноваційної перебудови економіки. Отже, концептуальні засади повоєнної трансформації регіональної економіки України формуються на перетині структурної модернізації, євроінтеграції, зеленої енергетичної політики та інноваційного розвитку. Їх синергія створює передумови для формування конкурентоспроможної, кліматично стійкої та технологічно оновленої моделі просторового розвитку держави, інтегрованої до європейського економічного та енергетичного простору. Повоєнна трансформація економіки України має виразний просторовий характер, що обумовлено нерівномірністю руйнувань, відмінностями у галузевій структурі господарства, демографічному потенціалі, рівні інфраструктурного забезпечення та інвестиційній привабливості територій. У зв'язку з цим відбудова не може реалізовуватися за уніфікованою моделлю і потребує застосування диференційованих підходів, адаптованих до специфіки кожного регіону. З урахуванням довоєнної спеціалізації та характеру руйнувань доцільно виокремити декілька типологічних моделей регіонального відновлення.

Індустріальні регіони (Дніпропетровська, Запорізька, Донецька, Луганська області) потребують глибокої технологічної модернізації виробничого комплексу. Йдеться не лише про відновлення металургії, машинобудування та хімічної промисловості, а про їх структурну перебудову на засадах декарбонізації, електрифікації виробництва, впровадження водневих технологій і циркулярних виробничих циклів. Європейський досвід зеленої індустріальної трансформації свідчить, що саме післякризові періоди є найбільш сприятливими для технологічного розвитку промисловості.

Аграрні регіони центральної та західної України мають потенціал відновлення через розвиток біоекономіки, глибокої переробки сільськогос-

подарської продукції, біоенергетики та виробництва доданої вартості у аграрній продукції. Перехід від сировинної моделі до інноваційної агропереробки сприятиме зростанню зайнятості, експортної спроможності та енергетичної автономії територій.

Прикордонні регіони відіграють стратегічну роль у забезпеченні логістичної інтеграції України з Європейським Союзом. Розвиток транспортних коридорів, мультимодальних хабів, митної інфраструктури та індустріальних парків формує передумови для включення регіонів у європейські виробничі та торговельні ланцюги. Водночас прикордонні території можуть стати платформою для реалізації спільних інноваційних і зелених проєктів у межах транскордонного співробітництва.

Окрему групу становлять регіони, що зазнали найбільших руйнувань, де пріоритетом виступає відновлення базової інфраструктури, житлового фонду, енергопостачання та соціальних послуг. Водночас навіть у цих територіях відбудова має здійснюватися із застосуванням принципів енергоефективності, стійкого будівництва та цифрового управління інфраструктурою.

Ключовим інструментом реалізації регіонально диференційованої політики відновлення виступає смарт-спеціалізація. Вона передбачає ідентифікацію унікальних конкурентних переваг територій, концентрацію ресурсів на пріоритетних видах діяльності та стимулювання інноваційної кооперації бізнесу, науки й влади [3]. У контексті повоєнної реконструкції смарт-спеціалізація дозволяє підвищити ефективність використання інвестиційних ресурсів, уникнути дублювання виробничих потужностей та інтегрувати регіони у європейські інноваційні мережі.

Розвиток регіональних інноваційних систем, технологічних парків, кластерів відновлюваної енергетики та цифрових хабів розглядається як базова передумова підвищення конкурентоспроможності територій [16]. Фінансове забезпечення регіональної відбудови здійснюється через багаторівневу систему інструментів: державні програми, фонди ЄС, кредити міжнародних фінансових організацій, грантові механізми та приватні інвестиції [19]. Координація цих ресурсів потребує посилення інституційної спроможності органів регіонального управління та агенцій розвитку. Таким чином, регіональний вимір повоєнної відбудови виступає ключовою складовою трансформації національної економіки.

Європейський зелений курс у сучасних умовах виступає базовою стратегічною платформою, що визначає логіку, інструменти та довгострокові орієнтири повоєнної трансформації економіки України. Його імплементація виходить за межі суто екологічної політики та

охоплює структурну модернізацію промисловості, енергетичну безпеку, інноваційний розвиток, фінансові механізми декарбонізації та регіональну перебудову господарських систем. Ключовим орієнтиром Європейського зеленого курсу є досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року, що передбачає глибоке скорочення викидів парникових газів, трансформацію енергетичного балансу, впровадження низьковуглецевих технологій і формування кліматично відповідальної індустріальної політики [11]. Важливим напрямом зеленої трансформації визначено розвиток відновлюваних джерел енергії (ВДЕ). У контексті повоєнної відбудови це формує нову архітектуру енергосистеми: цифровізованої та кліматично нейтральної. Значний потенціал мають сонячна та вітрова енергетика південних і центральних регіонів, а також біоенергетика аграрних територій. Розширення ВДЕ не лише зменшує залежність від викопного палива, а й підвищує енергетичну стійкість держави в умовах безпекових викликів. Не менш вагомим орієнтиром виступає підвищення енергоефективності на всіх рівнях господарської системи. Відбудова зруйнованого житлового фонду, соціальної інфраструктури та промислових об'єктів має здійснюватися з урахуванням стандартів енергоощадності ЄС, впровадження систем енергоменеджменту та цифрового моніторингу споживання енергії.

Перспективним інноваційним вектором Європейського зеленого курсу є воднева енергетика. Європейська стратегія передбачає створення інтегрованого водневого ринку, де Україна може відігравати роль одного з ключових виробників і постачальників «зеленого» водню завдяки потужному потенціалу ВДЕ та наявній газотранспортній інфраструктурі [6]. Розвиток водневих технологій відкриває можливості для формування нових індустріальних кластерів і залучення інвестицій у високотехнологічні виробництва. Імплементация принципів Європейського зеленого курсу для України означає також синхронізацію енергетичного ринку з ЄС, інтеграцію до європейських енергомереж і впровадження механізмів вуглецевого регулювання. Це формує нові конкурентні умови для національних виробників і стимулює технологічне оновлення підприємств.

Таким чином, Європейський зелений курс виступає моделлю, що інтегрує кліматичні, енергетичні, інноваційні та індустріальні напрями трансформації, а саме: кліматична нейтральність, розвиток ВДЕ, енергоефективність, циркулярна економіка та воднева енергетика, що визначають стратегічну траєкторію повоєнного відновлення України, синхронізуючи її з довгостроковими цілями сталого розвитку та

європейської інтеграції. Базовою передумовою реалізації масштабних проектів реконструкції є мобілізація значних фінансових ресурсів. Провідну роль у цьому процесі відіграють фонди відбудови Європейського Союзу, зокрема інструменти Ukraine Facility та інші механізми макрофінансової допомоги, спрямовані на підтримку структурних реформ, зеленого переходу та модернізації інфраструктури [20]. Їх використання передбачає узгодження національних програм відновлення з пріоритетами Європейського зеленого курсу. Важливим джерелом фінансування виступають кредити та грантові програми Світового банку, зокрема в межах Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA), що визначає обсяги збитків, потреби у відбудові та інвестиційні пріоритети [18]. Фінансова підтримка спрямовується на відновлення критичної інфраструктури, енергетики, транспорту та муніципального сектору.

В умовах масштабних руйнувань, структурних дисбалансів і значних фінансових потреб повоєнного періоду ключову роль у забезпеченні відбудови та трансформації економіки України відіграють міжнародні партнери. Саме вони забезпечують ресурсну підтримку, експертний супровід реформ й інтеграцію процесів відновлення у ширший європейський та глобальний економічний простір. Таким чином, роль міжнародних партнерів виходить за межі фінансової допомоги. Вони забезпечують інституційну відбудову, розвиток знань, технологій і управлінських практик, що визначає довгострокову стійкість та інноваційність повоєнної трансформації регіональної економіки України.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що повоєнне відновлення України повинно реалізовуватися не як просте відтворення зруйнованого соціально-економічного потенціалу, а як комплексна структурна трансформація, орієнтована на довгострокову конкурентоспроможність, інноваційність і кліматичну стійкість. Відбудова має поєднувати модернізацію виробничої бази, інфраструктурне оновлення, інституційні реформи та інтеграцію принципів сталого розвитку у всі рівні економічної політики. Доведено, що інноваційний механізм відбудови має багатокомпонентну структуру та поєднує фінансові, інституційні й технологічні інструменти. Фінансовий блок охоплює міжнародні фонди відновлення, інвестиції банків розвитку, гарантійні та страхові механізми. Інституційний, як діяльність агенцій регіонального розвитку, механізми публічно-приватного партнерства, формування інноваційних і промислових кластерів. Технологічний, як цифровізацію інфраструктури, розвиток відновлюваної та водневої енергетики, децентра-

лізованих енергетичних рішень. Встановлено, що смарт-спеціалізація є ключовим інструментом ефективної регіональної реконструкції, яка дозволяє ідентифікувати конкурентні переваги територій, концентрувати інвестиційні ресурси у пріоритетних секторах, стимулювати інноваційну підприємницьку діяльність і формувати регіональну політику. Отже, повоєнне віднов-

лення регіональної економіки України має здійснюватися на засадах інноваційності, зеленої трансформації та європейської інтеграції. Реалізація запропонованих підходів сприятиме формуванню стійкої, технологічно модернізованої та кліматично нейтральної економіки, здатної забезпечити довгостроковий розвиток держави та її регіонів.

Бібліографічний список:

1. Рудік О. Повоєнна відбудова та трансформація України: концептуальний підхід ЄС. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2023. № 15(1). С. 58–66. DOI: <https://doi.org/10.15421/352308>
2. Шульц С. Л., Луцків О. М., Зеленський І. О. Особливості просторово-структурних трансформацій економіки: європейський досвід та українські реалії. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України: зб. наук. пр.* 2023. Вип. 5(163). С. 3–11. DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2023-5-1>
3. Просторовий розвиток економіки України: сучасні тренди трансформації та виклики європейської інтеграції: електрон. монографія / наук. ред. В. С. Кравців, І. З. Сторонянська; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». Львів, 2024. 451 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20240004.pdf>
4. Zvarych R. Masna O. Green Energy Transition in the Concept of Post-War Reconstruction of Ukraine. *Herald of Economics*, № 3, Nov. 2023, pp. 170–81. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.03.170>.
5. Audretsch D. The Economic Costs of the Russia-Ukraine War: A Synthetic Control Study of Entrepreneurship. URL: <https://arxiv.org/abs/2303.02773>
6. Strielkowski W. Efficient low-carbon development in green hydrogen and ammonia economy: a case of Ukraine. URL: <https://arxiv.org/abs/2503.22326>
7. Winkler C. Rooftop-PV Potential Assessment for a Resilient Energy System in Ukraine. URL: <https://arxiv.org/abs/2412.06937>
8. Di Bella A. et al. European green industrial transformation and decarbonization pathways. URL: <https://arxiv.org/abs/2510.08199>
9. Saha D., Weizsäcker J. Post-war Reconstruction of Ukraine: Policy Priorities. Brussels: Bruegel, 2022. URL: <https://www.bruegel.org>
10. Becker T., Eichengreen B., Gorodnichenko Y., Guriev S., Johnson S., Mylovannov T., Rogoff K., Weder di Mauro B. A Blueprint for the Reconstruction of Ukraine. CEPR Press, 2022. URL: <https://cepr.org/publications/books-and-reports/blueprint-reconstruction-ukraine>
11. Зварич Р., Харковський Б. Європейський зелений курс як основа екологічної трансформації енергетичного ринку ЄС. *Herald of Economics*, № 1, Apr. 2025, pp. 185–98. DOI: <https://doi.org/10.35774/>
12. Горбач Л. Концептуальні засади розвитку зеленої економіки в регіоні за системних трансформацій та глобальних змін. *Київський економічний науковий журнал*. 2024. № 7. С. 186–195. URL: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-7-25>
13. Tagliapietra S. The European Green Deal and Ukraine's energy transition. – Bruegel. URL: <https://www.bruegel.org>
14. International Energy Agency (IEA). Ukraine Energy Profile & Clean Energy Transition. – IEA, Paris. URL: <https://www.iea.org/reports/ukraine-energy-profile>
15. OECD. Green Transition Pathways for Eastern Europe. OECD Publishing. URL: <https://www.oecd.org>
16. Rodrik D. Industrial Policy for Green Growth. – Project Syndicate Harvard Kennedy School. URL: <https://drodrik.scholar.harvard.edu>
17. Mazzucato M. Mission-Oriented Innovation Policy and Green Transformation. – UCL Institute for Innovation & Public Purpose. URL: <https://www.ucl.ac.uk/bartlett/public-purpose>
18. World Bank. Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA). – World Bank, Government of Ukraine, EU. URL: <https://worldbank.org/en/country/ukraine/publication/rapid-damage-and-needs-assessment>
19. European Bank for Reconstruction and Development (EBRD). Rebuilding Ukraine's Economy: Financing and Innovation Mechanisms. URL: <https://www.ebrd.com/ukraine.html>
20. European Commission. Ukraine Recovery and Reconstruction Plan. – European Commission. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/ukraine-facility_en

References:

1. Rudik O. (2023). Povoenna vidbudova ta transformatsiia Ukrainy: kontseptualnyi pidkhid YeS [Post-war reconstruction and transformation of Ukraine: EU conceptual approach]. *Filosofia ta politolohiia v konteksti suchasnoi kultury – Philosophy and Political Science in the Context of Modern Culture*, no. 15(1), pp. 58–66. DOI: <https://doi.org/10.15421/352308>
2. Shults S. L., Lutskiv O. M. & Zelenskyi I. O. (2023). Osoblyvosti prostorovo-strukturnykh transformatsii ekonomiky: yevropeyskyi dosvid ta ukraïnski realii [Features of spatial and structural economic transformations: European experience and Ukrainian realities]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho*

- periodu Ukrainy – Socio-Economic Problems of the Modern Period of Ukraine*, no. 5(163), pp. 3–11. DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2023-5-1>
3. Kravtsiv V. S. & Storonianska I. Z. (Eds.). (2024). *Prostorovyi rozvytok ekonomiky Ukrainy: suchasni trendy transformatsii ta vyklyky yevropeiskoi intehratsii* [Spatial development of Ukraine's economy: Modern transformation trends and challenges of European integration]. Lviv: DU "Instytut rehionalnykh doslidzhen imeni M. I. Dolishnoho NAN Ukrainy". Retrieved from: <http://ird.gov.ua/irdp/p20240004.pdf>
 4. Zvorych R. & Masha, O. (2023). Green energy transition in the concept of post-war reconstruction of Ukraine. *Herald of Economics*, no. 3, pp. 170–181. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.03.170>
 5. Audretsch D. et al. (2023). The economic costs of the Russia–Ukraine war: A synthetic control study of entrepreneurship. Retrieved from: <https://arxiv.org/abs/2303.02773>
 6. Strielkowski W. (2025). Efficient low-carbon development in green hydrogen and ammonia economy: A case of Ukraine. Retrieved from: <https://arxiv.org/abs/2503.22326>
 7. Winkler C. et al. (2024). Rooftop-PV potential assessment for a resilient energy system in Ukraine. Retrieved from: <https://arxiv.org/abs/2412.06937>
 8. Di Bella A. et al. (2025). European green industrial transformation and decarbonization pathways. Retrieved from: <https://arxiv.org/abs/2510.08199>
 9. Saha D. & von Weizsäcker J. (2022). *Post-war reconstruction of Ukraine: Policy priorities*. Brussels: Bruegel. Retrieved from: <https://www.bruegel.org>
 10. Becker T., Eichengreen B., Gorodnichenko Y., Guriev S., Johnson S., Mylovannov T., Rogoff K. & Weder di Mauro B. (2022). *A blueprint for the reconstruction of Ukraine*. CEPR Press. Retrieved from: <https://cepr.org/publications/books-and-reports/blueprint-reconstruction-ukraine>
 11. Zvorych R. & Kharkovskiy B. (2025). Yevropeyskyi zelenyi kurs yak osnova ekolohichnoi transformatsii enerhetychnoho rynku YeS [The European Green Deal as a basis for ecological transformation of the EU energy market]. *Visnyk Ekonomiky – Herald of Economics*, no. 1, pp. 185–198. DOI: <https://doi.org/10.35774/>
 12. Horbach L. (2024). *Kontseptualni zasady rozvytku zelenoi ekonomiky v rehioni za umov systemnykh transformatsii ta hlobalnykh zmin* [Conceptual foundations of green economy development in the region under systemic transformations and global changes]. *Kyivskiy ekonomichnyi naukovyi zhurnal – Kyiv Economic Scientific Journal*, no. 7, pp. 186–195. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-7-25>
 13. Tagliapietra, S. (n.d.). *The European Green Deal and Ukraine's energy transition*. Bruegel. Retrieved from: <https://www.bruegel.org>
 14. International Energy Agency (IEA). (n.d.). *Ukraine energy profile & clean energy transition*. Paris: IEA. Retrieved from <https://www.iea.org>
 15. OECD. (n.d.). *Green transition pathways for Eastern Europe*. Paris: OECD Publishing. Retrieved from: <https://www.oecd.org>
 16. Rodrik D. (n.d.). *Industrial policy for green growth*. Project Syndicate / Harvard Kennedy School. Retrieved from: <https://drodrik.scholar.harvard.edu>
 17. Mazzucato M. (n.d.). *Mission-oriented innovation policy and green transformation*. UCL Institute for Innovation & Public Purpose. Retrieved from: <https://www.ucl.ac.uk/bartlett/public-purpose>
 18. World Bank. (2023). *Ukraine rapid damage and needs assessment (RDNA)*. World Bank, Government of Ukraine, EU. Retrieved from: <https://www.worldbank.org/en/country/ukraine/publication/rapid-damage-and-needs-assessment>
 19. European Bank for Reconstruction and Development (EBRD). (n.d.). *Rebuilding Ukraine's economy: Financing and innovation mechanisms*. Retrieved from: <https://www.ebrd.com/ukraine.html>
 20. European Commission. (n.d.). *Ukraine recovery and reconstruction plan*. Retrieved from: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/ukraine-facility_en

TRANSFORMATION OF THE REGIONAL ECONOMY OF UKRAINE: AN INNOVATIVE MECHANISM OF POST-WAR RECOVERY IN THE PARADIGM OF THE EUROPEAN GREEN DEAL

Ruslan Mann

Doctor of Economics,
Head of the Department of Economics and Management
Cherkasy State Technological University

Hlib Baranov

Postgraduate Student of the Department of Economics and Management
Cherkasy State Technological University

Summary. The article examines the theoretical and methodological principles and applied aspects of the transformation of the regional economy of Ukraine in the conditions of post-war reconstruction through the prism of the implementation of the provisions of the European Green Deal. The relevance of the topic is due to the need not only for the physical reconstruction of destroyed territories, but also for the structural modernization of regional economic systems on innovative, climate-neutral and resource-efficient principles. The aim of the article is to substantiate the innovative mechanism of post-war reconstruction of the regional economy taking into account European integration priorities, green energy transition and principles of sustainable development. The methodological basis of the study is the systemic, spatial-structural, institutional and comparative approaches, which allowed to generalize the European experience of green transformation and adapt it to the conditions of Ukraine. Strategic documents of the EU, international financial organizations and scientific approaches to financing, institutional support and technological modernization of reconstruction are analyzed. The key directions of regional economic transformation are substantiated, in particular the development of renewable energy, decarbonization of industry, implementation of smart specialization, formation of regional innovation systems and clusters of the green economy. The role of international partners in the formation of the financial and investment architecture of reconstruction is determined. The scientific novelty lies in the formation of a comprehensive innovation mechanism for post-war regional reconstruction in the paradigm of the European Green Deal. The practical significance of the results lies in the possibility of their use in the development of regional development strategies, reconstruction programs and green transformation policies of Ukraine.

Keywords: regional economy, post-war reconstruction, European Green Deal, innovation mechanism, green transformation, decarbonization, smart specialization.

Дата надходження статті: 04.02.2026

Дата прийняття статті: 27.02.2026

Дата публікації статті: 09.03.2026